

Littera fera quidem studiis excolte Suilli
 Huc tua pervenit, sed mihi grata tamen
 Qua pia si posset superos lenire rogando,
 Gratia laturum te mihi dicis opem.
 Ut jam nil praestes, animi sum factus amici
 Debitor, & meritum, velle juvare, voco.
 Impetus iste tuus longum modo duret in ævum
 Neve malis pietas sit tua lassia meis.
 Jus aliquod faciunt affinia vincula nobis,
 Quæ semper maneant illabefacta, precor.
 Nam tibi quæ conjux, eadem mihi filia pæne est.
 Et quæ te generum, me vocat illa virum.
 Hei mihi, si lectis vultum tu versibus istis
 Ducis, & affinem te pudet esse meum.
 At nihil hic dignum poteris reperire pudore;
 Præter fortunam, quæ mihi cæca fuit.
 Sæu genus executias, equites ab origine prima
 Uique per innumeros inveniemur avos.
 Sive velis mores qui sint inquirere nostros,
 Errorem misero detrahe, labe carent.
 Tu modo, si quid agi sperabis posse precando,
 Quos colis exora supplice voce Deos.
 Dii tibi sunt, Cæsar juvenis: tua numina placat
 Hac certe non est notior ara tibi.
 Non finit illa sui vanas antistitis unquam
 Esse preces, nostris hinc pete rebus opem.
 Quamlibet exigua si nos ea juverit aura,
 Obruta de mediis cymba resurget aquis.
 Tunc ego thura feram rapidis solennia flammis,
 Et quantum valeant numina, testis ero.
 Nec tibi de Pario statuam Germanice templum
 Marmore, carpsit opes illa ruina meas.
 Templi domus facient vobis, urbesque beatæ;
 Naso suis opibus carmine gratus erit.
 Parva quideam fateor pro magnis munera reddi,
 Cum pro concessa verba salute damus.
 Sed qui, quam potuit dat maxima, gratus abunde est
 Et finem pietas contigit illa suum,
 Nec

Nec, quæ de parva pauper Diis libat acera,
 Thura minus, grandi quam data lance, valent
 Agnaque tam lactens, quam gramine pasta Phalisco,
 Victima Tarpejos inficit icta focos.
 Nec tamen officio vatum per carmina factò
 Principibus res est aptior ulla viris.
 Carmina vestrarum peragunt præconia laudum;
 Neve sit actorum fama caduca, cavent.
 Carmina sit vivax virtus, experique sepulcri
 Notitiam seræ posteritatis habet.
 Tabida consumit ferrum læpidemque vetustas:
 Nullaque res majus tempore robur habet.
 Scripta ferunt annos, scriptis Agamemnona nosti,
 Et quisquis contra vel simul arma tulit.
 Quis Thebas, septemque duces sine carmine nosset?
 Et quicquid post hæc, quicquid & ante fuit?
 Dii quoque carminibus, si fas est dicere, fiunt:
 Tantaque majestas ore canentis eget.
 Sic Chaos ex illa naturæ mole prioris
 Digestum partes scimus habere suas.
 Sic affectantes cælestia regna Gigantes
 Ad Styga nubifero vindicis igne datos.
 Sic victor laudem superatis Liber ab Indis,
 Alcides capta traxit ab Oechalia.
 Et modo Cæsar avum, quem virtus addidit astris,
 Sacrarunt aliqua carmina parte tuum.
 Si quid adhuc igitur vivi Germanice nostro
 Restat in ingenio, ferviet omne tibi.
 Non potes officium vatis contemnere vates:
 Judicio pretium res habet ista tuo.
 Quod nisi te nomen tantum ad majora vocasset,
 Gloria Pieridum summa futurus eras.
 Sed dare materiam nobis, quam carmina navis,
 Nec tamen ex toto deserere illa potes.
 Nam modo bella geris, numeris modo verba coerces,
 Quodque aliis opus est, hoc tibi lusus erit.
 Utque nec ad citharam nec ad arcum segnibus Apollo,
 Sed venit ad sacras nervus uterque manus.
 Sic

Temporis officium solatia dicere certi est,
 Dum dolor in cursu est, dum petit æger opem.
 At cum longa dies sedavit vulnera mentis,
 Intempestive qui movet illa, novat.
 Adde quod, atque utinam verum tibi venerit omen
 Conjugio felix jam potes esse novo.

Epistola XII. Ad Tuticanum.

ARGUMENTUM.

Ad Tuticanum scribens Poeta, causam assignat,
 cur nullam ejus mentionem fecerit in libris suis.
 Deinde commemorat amicitiam, quæ sibi
 cum illo fuit à puero semper arctissima. Postremo
 illum rogat, ut apud Principem tueatur partes
 suas.

Quo minus in nostris ponaris amice libellis;
 Nominis efficitur conditione tui.
 Aut ego non alium prius hoc dignarer honore:
 Est aliquis nostrum si modo carmen honos.
 Lex pedis officio, fortunaque nominis obstat,
 Quaque meos adeas est via nulla modos.
 Nam pudet in geminos ita nomen scindere versus,
 Desinat ut prior hoc, incipiatque minor.
 Et pudeat, si te qua syllaba parte moretur,
 Arctius appellem, Tuticanumque vocem.
 Et potes in versum Tuticani more venire,
 Fiat ut è longa syllaba prima brevis.
 Aut ut ducatur, quæ nunc correptus exit,
 Et sit porrecta longa secunda mora.
 His ego si vitiis ausim corrumpere nomen,
 Ridear, & merito peccata habere neger.
 Hæc mihi causa fuit dilati muneris hujus,
 Quod meus adiecto fænore reddet ager.
 Teque canam quacumque nota, tibi carmina mittam
 Pene mihi puero cognite pene puer.

Per-

Perque tot annorum feriem, quot habemus uterque,
 Non mihi quam fratri frater amate minus.
 Tu bonus hortator, tu duxque comesque fuisti,
 Cum regerem tenera frena novella manu.
 Sæpe ego correxisti sub te censure libellos,
 Sæpe tibi admonitu facta litura meo est.
 Dignum Mæoniis Phæacida condere chartis,
 Cum te Pierides perdocuere Deæ.
 Hic tenor, hæc viridi concordia cæpta juvena
 Venit ad albentes illabefacta comas.
 Quæ nisi te moveant, duro tibi pectora ferro
 Esse, vel invicta clausa adamante putem.
 Sed prius huic desint & bellum & frigora terræ,
 Invisus nobis quæ duo Pontus habet.
 Et tepidus Boreas, & sit præfrigidus Auster,
 Et possit fatum mollius esse meum.
 Quam tua sint lapsa præcordia dura sodali,
 Hic cumulus nostris abis, abestque malis.
 Tu modo per superos, quorum certissimus ille est,
 Quo tuus assidue principe crevit honor.
 Effice constanti profugum pietate tuendo,
 Ne sperata meam deserat aura ratem.
 Quid mandem quæris: peream, nisi dicere vix est,
 Si modo qui periit, ille perire potest.
 Nec quid agam invenio, nec quid noliſſime, velimve
 Nec satis utilitas est mea nota mihi.
 Crede mihi, miseros prudentia prima relinquit,
 Et seafus cum re consiliumque fugit.
 Ipse, precor, quæras, qua sim tibi parte juvandus
 Quoque viam facias ad mea vota vado.

Epistola XIII. Ad Carum.

ARGUMENTUM.

Ad amici nomine Carum, Pœtam, & Cæsari præceptorum scribens, primo dicit eum posse intelligere

P 4

gere

gere ex chartæ colore, & carminis structura;
unde hæc epistola veniat: Postea subdit se car-
men etiam composuisse lingua Getica in laudem
Augusti, Liviae, & ejus liberorum: Postremo
eum per amicitiam rogat, ut cum jam agatur
sextus annus, quo exulat, velit procurare, ut sal-
tem in locum faciliorem traducatur.

O Mihi non dubias inter memorande sodales,
Qui quod es, id vere Care vocar s, ave
Unde saluteris, color hic tibi protinus index,
Et structura mei carminis esse potest.
Non quia mirifica est, sed non quod publica certe
Qualis enim cumque est, non latet esse meam.
Ipse quoque ut titulum chartæ de fronte revellas,
Quod sit opus videor dicere posse tuum.
Quamlibet in multis positus noscere libellis,
Perque observatas invenire notas.
Produnt auctorem vires, quas Hercule dignas
Novimus, atque illi quem canis, esse pares.
Et mea Musa potest proprio depressa colore,
Insignis vitis forsitan esse suis.
Tam mala Therfiten prohibebat forma latere,
Quam pulchra Nereus conspiciendus erat.
Nec te mirari, si sunt vitiosa, decebit
Carmina, quæ faciam pene poeta Getes,
Ah pudet, & scripsi Getico sermone libellum,
Structæque sunt nostris barbara verba modis.
Et placui, gratare mihi, cæpique poetæ
Inter inhumanos nomen habere Getas.
Materiam quæris? laudes de Cæsare dixi,
Adiuta est novitas numine nostra Dei.
Nam patris Augusti docui mortale fuisse
Corpus in æthereas numen abisse domos.
Esse parem virtute patri, qui frena rogatus,
Sæpe recusati ceperit imperii.
Esse pudicarum te Vestam Liviam matrum,
Ambiguum est nato dignior, anne viro.

Esse

Esse duos juvenes firma adiumenta parentis,
Cui dederint animi pignora certa sui.
Hæc ubi non patria perlegi scripta camæna,
Venit & ad digitos ultima charta meos.
Et caput, & plenas omnes movere pharetras,
Et longum Getico murmur in ore fuit.
Atque aliquis, Scribas hæc cum de Cæsare, dixit,
Cæsaris imperio restituendus eras.
Ille quidem dixit, sed me jam Care nivali
Sexta relegatum bruma sub axe videt.
Carmina nil profunt, nocuerunt carmina quondam
Primaque tam miseræ causa fuere fugæ.
At tu per studii communia fœdera sacri,
Per non vile tibi nomen amicitiae.
Sic capto Latiis Germanicus hoste catenis,
Materiam veltris præbeat ingenii.
Sic valeant pueri votum commune duorum,
Quis laus formandis est tibi magna datis.
Quanta potes præbe nostræ monumenta salutis,
Quæ nisi mutato nulla futura loco est.

Epistola XIV. Ad Tuticanum.

ARGUMENTUM.

Ad eundem Tuticanum, ad quem superius scripserat, hanc etiam epistolam mittit Pœta: dicitque, se quemcumque locum, vel incommodissimum magis optare ubi exulet, quam Tomitanam Urbem. Deinde se excusat, quod non debeant Tomitæ id ægre ferre, siquidem locum, non homines vituperat. Postremo fatetur se ab eis affectum fuisse beneficiis.

Hæc tibi mittuntur, qui sum modo carmine questus
Non aptum numeris nomen habere meis.
In quibus, excepto quod adhuc utcumque valeamus
Nil me præterea quod juvet, invenies.

P 5

Ipsa

Ipsa quoque est invisa salus, suntque ultima vota
 Quolibet ex istis scilicet ire locis.
 Nulla mihi cura est, terra quo muter ab ista,
 Hac quoque, quam video, gratior omnis erit.
 In medias Syrtis, mediam mea vela Charybdiim
 Mittite, præsenti dum careamus humo.
 Styx quoque si quid ea est, bene commutabimur Istro
 Si quid & inferius quam Styga mundus habet.
 Gramina cultus ager, frigus minus odit hirundo,
 Proxima Marticolis quam loca Naso Getis.
 Talia succensent propter mihi verba Tomitæ,
 Iraque carminibus publica mota meis.
 Ergo ego cessabo numquam per carmina lædi?
 Plectar & incauto semper ab ingenio?
 Ergo ego ne scribam, digitos incidere cunctor?
 Telaque adhuc demens, quæ nocuere, sequor?
 Ad veteres scopulos iterum divertor, & illas
 In quibus offendit naufraga puppis, aquas.
 Sed nihil admisi, nulla est mea culpa Tomitæ,
 Quos ego, cum loca sim vestra perofus, amo.
 Quilibet excutiat nostri monumenta laboris,
 Littera de vobis est mea quæstæ nihil.
 Frigus, & incurfus omni de parte timendus,
 Et quod pulsetur murus ab hoste, queror.
 In loca, non homines, verissima crimina dixi,
 Culpatis vestrum vos quoque sæpe solum.
 Effet perpetuo sua quam vitabilis Ascra,
 Ausa est agricolæ Musæ docere senis.
 At fuerat terra genitus, qui scripsit, in illa:
 Intumuit vati non tamen Ascra suo.
 Quis patriam solerte magis dilexit Ulyse?
 Hoc tamen asperitas indice dicta loci est.
 Non loca, sed mores scriptis vexavit amaranthi
 Sceptius Ausonios, actaque Roma rea est.
 Falsa tamen passa est æqua convitia mente:
 Obsuit auctori nec fera lingua suo.
 At malus interpretis populi mihi concitat iram,
 Inque novum crimen carmina nostra vocat.

Tamp

Tam felix utinam quam pectore candidus, essem,
 Extat adhuc nemo faucius ore meo.
 Adde quod Illyrica si jam pice nigior essem,
 Non mordenda mihi turba fidelis erat.
 Molliter à vobis mea fors excepta Tomitæ,
 Tam mites Grajos indicat esse viros.
 Gens mea Peligni, regioque domestica Sulmo,
 Non potuit nostris lenior esse malis.
 Quem vix incolumi cuiquam salvoque daretis,
 Is datus à vobis est mihi nuper honor.
 Solus adhuc ego sum vestris immunis in oris,
 Exceptis si qui munera legis habent.
 Tempora sacrata mea sunt velata corona,
 Publicus invito quam favor imposuit.
 Quam grata est igitur Latonæ Delia tellus,
 Erranti tutum quæ dedit una locum.
 Tam mihi chara Tomus, patria quæ sede fugatis
 Tempus ad hoc nobis hospita fida manent.
 Dii modo fecissent, placidæ spem possent habere,
 Pacis & à gelido longius axe foret.

Epistola XV. Ad Sextum Pompejum.

ARGUMENTUM.

Ad sextum Pompejum scribens Poeta, proficitur se illi ante omnes debere Cæsare tamen excepto, cui debet vitam. Deinde eum precatur ut ab Imperatore, quem summa colit pietate, impetret sibi initius exilium: excusatque se invitum hæc eadem sæpius petere; sed præ nimia & immoderata cupidine se excusandum esse.

SI quis adhuc usquam nostri non immemor extat,
 Quidve relegatus Naso, requirat, agam.
 Cæsaribus vitam, Sexto debere salutem
 Me sciat: à superis hic mihi primus erit.

P 6

Tcm.

Tempora nam miseræ complectar ut omnia vitæ,
 A meritis ejus pars mihi nulla vacat.
 Que numero tot sunt, quot in horto fertilis arui
 Punica sub lento cortice grana ru' ent:
 Africa quot fegetes, quot Tmolia terra racemos,
 Quot Sicyon baccas, quot parit Hybla favos.
 Confiteor, testere licet, signatæ Quirites:
 Nil opus est legum viribus, ipse loquor:
 Inter opes, & me rem parvam pone paternas:
 Pars ego sum census quantulumque tui,
 Quam tua Trinacria est, regnataque terra Philippo,
 Quam domus Augusto continuata foro.
 Quam tua, rus oculis Domini Campania gratum,
 Quæque relicta tibi Sexte vel empta tenes.
 Tam tuus en ego sum, cujus te manere tristi
 Non potes in Ponto dicere habere nihil.
 Atque utinam possis, & detur amicus aruum,
 Remque tuam ponas in meliore loco.
 Quod quoniam in Diis est, tenta lenire precande
 Namina, perpetua quæ pietate colis.
 Erroris nam tu vix est discernere nostri
 Sis argumentum majus, an auxilium.
 Nec dubitans oro, sed flumine sæpe secundo
 Augetur remis cursus euntis aquæ.
 Et pulet & metuo semperque eademque precari,
 Ne subeant animo tædia iusta tuo.
 Verum quid faciam? res immoderata cupido est:
 Da veniam vitio mitis amice meo.
 Scribere sæpe aliud cupiens, delabor eodem,
 Ipsa locum per se littera nostra rogat.
 Seu tamen effectus habitura est gratia, seu me
 Dura jubet gelido Parca sub axe mori.
 Semper inoblita repetam tua manera mente,
 Et mea me tellus audiet esse tuum.
 Audiet & cælo posita est quæcumque sub ullo,
 Transit nostra feros si modo mu'â Getas.
 Teque meæ causam servatoreinque salutis,
 Meque tuum libra norit & ære manus.

Epi-

Epistola XVI. Ad Invidium.

ARGUMENTUM.

Admonet in hac ultima epistola Poeta invidium, ne
 carmen suum laceret, ostendens se exulem esse
 tamquam mortuum: affirmatque solere livorem
 pasci tantum in vivis, post cineres vero qui-
 escere, & hac ratione dicit eum debere non
 ulterius in carmen suum distringere invidiæ sti-
 mulos ac dentes, cum sint multi alii celebres
 poetæ, quos enumerat: docetque eos posse com-
 modius reprehendi.

Invide, quid laceras Nafonis carmina rapti?
 Non solet ingenis summa nocere dies.
 Famaque post cineres major venit, & mihi nomen
 Tunc quoque cum vivis annumerarer, erat.
 Cum foret & Marfus, magnique Rabirius oris,
 Ithacusque Macer, sidereusque Pedo.
 Et qui Junonem læsisset in Hercule, Carus,
 Junonis si jam non gener ille foret.
 Quique dedit Latio carmen regale Severus,
 Et cum subtili præscas uterque Numa.
 Quæque vel imparibus numeris Montane vel æquis
 Sufficis, & gemino carmine nomen habes.
 Et qui Penelopæ rescribere jussit Ulyssem
 Errantem sævo per duo Iultra mari.
 Quique suam Træzen, imperfectumque dierum
 Deservi celeri morte Sabinus opus.
 Ingenique sui dictus cognomine Largus,
 Gallica qui Phrygium ducit in arva senem.
 Quique canit domito Camerinus ab Hæctore Trojam
 Quique sua nomen Phyllide Thuscus habet.
 Velivolque maris vates, cui crede posses
 Carmina caruleos composuisse Deos.

Qui-

Quique acies Libycas, Romanaque prælia dixit;
 Et Marius scripti dexter in omne genus.
 Trinacriusque suæ Perseidos auctor & actor,
 Tantalida reducis, Tyndaridosque Lupus,
 Et qui Mæonidam Phæacida vertit, & una
 Pindaricæ fidicem tu quoque Rufe lyrae.
 Musaque Turani Tragicis innixa cothurnis,
 Et tua cum focco Musa Melisse levis.
 Cum Varus Gracchusque darent fera dicta tyranni,
 Callimachi Proculus molle teneret iter.
 Tityrus antiquas & erat qui pasceret herbas,
 Aptaque venanti gratius arma daret.
 Najadas à Satyris caneret Fontanus amatas,
 Clauderet imparibus verba Capella modis.
 Cumque forent alii, quorum mihi cuncta referre
 Nomina longa mora est, carmina vulgus habet.
 Essent & juvenes, quorum quod inedita causa est,
 Appellandorum nil mihi juris adest.
 Te tamen in turba non Ausim Cotta silere,
 Pieridum numen, præsidiumque fori.
 Maternos Cottas cui, Messalæque paternos
 Maxima nobilitas ingeminata dedit.
 Dicere si fas est, claro mea nomine Musa,
 Atque inter tantos quæ legeretur, erat.
 Ergo summatum patria profcindere livor
 Desine, neu cineres sparge cruento meos.
 Omnia perdidimus, tantummodo vita relicta est,
 Præbeat ut sensum materiamque malis.
 Quid juvat extinctos ferrum demittere in artus?
 Non habet in nobis tam nova plaga locum.

PUBLII OVIDII NASONIS

LIBELLUS

IN IBIN,

Ex Editione Andreae Naugerii;

ARGUMENTUM.

Ibis Ovidii nomen maledictis ubique lacerabat, atque ipsum falsis criminacionibus in invidiam atque odium vocabat. Tum ejus uxorem perpetuis flagitationibus sollicitabat. Denique tamquam vulturius fortunæ ejus inhians, quas naufragii sui tabulas appellat, ipsum ad extremam inopiam redigere conabatur: & profiteretur se Callimachum imitari, à quo Apollonius Rhodius, Ibis nomine ornatus, diris, & execrationibus devotus est. Salvagnius suspicatur Higynum esse, quem Ovidius Ibin appellat, illum inquam, de quo Svetonius meminit lib. de claris Grammaticis: is autem est, cujus mythologici libri, omnium manibus triti, supersunt.

TEmpus ad hoc, lustris jam bis mihi quinq; peractis,
 Omne fuit Musæ carmen inerme meæ.
 Nullaque, quæ possit, scriptis tot millibus exstat
 Littera Nasonis, sanguinolenta legi.
 Nec quemquam nostri, nisi nos, læsere libelli,
 Artificis periit cum caput Arte sua.
 Unus [& hoc ipsum est injuria magna] perennem
 Candoris titulum non finit esse mei.
 Quisquis is est (nam nomen adhuc utcumque tacebo)
 Cogit inastuetas sumere telæ manus.

Sic tibi nec docti desunt, nec principis artes;
 Mistra sed est animo cum Jove Musa tuorum.
 Quæ quoniam nec nos unda submovit ab illa,
 Ungula Gorgonei quam cava fecit equi,
 Proffit, opemque ferat communia sacra tueri,
 Atque iisdem studiis imposuisse manum.
 Littora pellitis nimium subiecta Corallis,
 Ut tandem sævo effugiamque Getas.
 Clausaque si misero patria est, ut ponar in illo
 Qui minus Ausonia distat ab urbe loco.
 Unde tuas possim laudes celebrare recentes,
 Magnaque quam minima facta referre mora.
 Tangat ut hoc votum cælestia chare Suilli,
 Numina pro focero pæne precare tuo.

Epistola IX. Ad Græcinum.

A R G U M E N T U M.

Factus certior Poeta, quod Græcinus consul designatus sit, dolet quod absit, nec possit lætiti-
 am conceptam coram exponere, fruique spectaculis; quare cum aliter nequeat, jubet hanc
 Epistolam partes suas obire. Deinde eum rogat,
 ut pro se precetur, ac reditum impetret. Postremo dicit se non minus gaudere, quod illi in
 consulatu successurus sit ejus frater, quos ambos precatur ut sibi opem ferant, exponens ex-
 liti sui incommoda.

Unde licet, non unde juvat, Græcine salutem
 Mittit ab Euxinis hanc tibi Naso vadis.
 Mistraque Dii faciunt auroram occurrat ad illam,
 Bis senos fasces quæ tibi prima dabit.
 Et quoniam sine me tanges Capitolia consul,
 Et siam turbæ pars ego nulla tuæ.
 In domini subeat partes, & præstet amici
 Officium jusso littera nostra die.

Atque

Atque ego si fatis essem melioribus ortus,
 Et mea sincero curreret axe rota.
 Quo nunc nostra manus per scriptum fungitur esset
 Lingua salutandi munere functa tui.
 Gratatque darem cum dulcibus oscula verbis:
 Nec minus ille meus, quam tuus esset honor.
 Illa (confiteor) sic essem luce superbus,
 Ut caperet fastus vix domus ulla meos.
 Dumque latus cinget sancti tibi turba senatus,
 Consulis ante pedes ire juberet eques.
 Et quamquam cuperem semper tibi proximus esse,
 Gauderem lateris non habuisse locum.
 Nec querulus turba quamvis elideret, essem,
 Sed foret à populo tum mihi dulce premi.
 Prospicerem gaudens, quantus foret agminis ordo,
 Denfaque quam longum turba teneret iter.
 Quoque magis noscas, quam me vulgaria tangunt,
 Spectarem qualis purpura te tegeret.
 Signa quoque in sella nossem formata curuli,
 Et totum Numidæ sculptile dentis opus.
 At cum Tarpejas esses deductus in arces,
 Dum caderet jussu victima sacra tuo.
 Me quoque secreto grates sibi magnus agentem
 Audisset, media qui sedet æde Deus.
 Thuraque mente magis plena quam lance dedissem,
 Ter quater imperii lætus honore tui.
 Hic ego præsentem inter numerarer amicos,
 Mista jus urbis si modo fata darent.
 Quæque mihi sola capitur nunc mente voluptas,
 Tunc oculis etiam percipienda foret.
 Non ita cælitibus visum est, & forsitan æquis,
 Nam quid me penæ causa negata juvet?
 Mente tamen, quæ sola loco non exulat, utar,
 Prætextam, fasces aspiciamque tuos.
 Hæc modo te populo reddentem jura videbit:
 Et se secretis finget adesse tuis.
 Nunc longi reditus hastæ supponere lustri
 Credet, & exacta cuncta locare fide.

Nunc

Nunc facere in medio facundum verba senatu;
 Publica quarentem quid petat utilitas.
 Nunc pro Cæsariis superis decernere grates,
 Albave opimorum colla ferire bouum.
 Atque utinam cum jam fueris potiora precatus,
 Ut mihi placetur principis ira, roges.
 Surgat ad hanc vocem plena pius ignis ab ara:
 Detque bonum voto lucidus omen apex.
 Interea qua parte licet, ne cuncta queramus,
 Hic quoque te festum consule tempus agam.
 Altera lætitia est, nec cedens causa priori:
 Successor tanti frater honoris erit.
 Nam tibi finitum summo Græcine Decembri
 Imperium Jani suscipit ille die.
 Quæque est in vobis pietas, alterna feretis
 Gaudia, tu fratris fascibus, ille tuis.
 Sic tu bis fueris consul, bis consul & ille,
 Inque domo binus conspicietur honor.
 Qui quamquam est ingens, & nullum Martia summo
 Altius imperium consule Roma videt.
 Multiplicat tamen hunc gravitas auctoris honorem
 Et majestatem res data dantis habet.
 Judiciis igitur liceat Flaccoque tibi que
 Talibus Augusti tempus in omne frui.
 Cum tamen à rerum cura propiore vacabit,
 Vota, precor, votis addite vestra meis.
 Et si qua dabit aura sinum, jactate rudentes,
 Exeat à Stygiis ut mea navis aquis.
 Præfuit his Græcine locis modo Flaccus, & illo
 Ripa ferax Istri sub duce tuta fuit.
 Hic tenuit Mysas gentes in pace fideli,
 Hic arcu fisos terruit ense Getas.
 Hic raptam Trazen celeri virtute recepit,
 Infectique ferro sanguine Danubium.
 Quare loci faciem, scythicique incommoda cæli,
 Et quam vicino terreat hosie, roga.
 Sinito litæ tenues serpentis felle sagittæ,
 Fiat an humanam victima dira caput.

Men-

Mentiar, an coeat duratus frigore Pontus,
 Et teneat glacies jugera multa freti.
 Hæc ubi narrarit, quæ sit mea fama, require:
 Quoque modo peragam tempora dura, roga.
 Nec fumus hic odio, nec scilicet esse meremur.
 Nec cum fortuna mens quoque versa mea est.
 Illa quies animi est quam tu laudare solebas,
 Ille vetus solito perstat in ore pudor.
 Sic ego sum longe, sic hic, ubi barbarus hostis,
 Ut fera plus valeant legibus arma, facit.
 Rem queat ut nullam tot jam Græcine per annos
 Fæmina de nobis, virve puerve quieti.
 Hæc facit, ut misero faveant adsintque Tomitæ,
 Hæc quoniam tellus testificanda mihi est.
 Illi qui me velle vident, discedere malunt,
 Respectu cupiunt hic tamen esse sui.
 Nec mihi credideris, extant decreta, quibus nos
 Laudat, & immunes publica cera facit.
 Conveniens miseris & quamquam gloria non est,
 Proxima dant nobis oppida munus idem.
 Nec pietas ignota mea est, videt hospita terra
 In nostra sacrum Cæsaris esse domo.
 Stant pariter natumque pius, conjuxque sacerdos,
 Numina jam factio non leviora Deo.
 Neu desit pars ulla domus, stat uterque nepotum,
 Hic aviæ lateri proximus, ille patris.
 His ego do toties cum thure precantia verba,
 Hoc quoties furgit ab orbe dies.
 Tota, licet quæras, hoc me non fingere dicet
 Officii testis Pontica terra mei.
 Pontica me tellus quantis hac possumus ora
 Natalem ludis scit celebrare Dei.
 Nec minus hospitibus pietas est cognita talis,
 Misit in has si quos longa Propontis aquas.
 Is quoque, quo levior fuerat sub præfide Pontus,
 Audierat frater forsitan ista tuus.
 Fortuna est impar animo, talique libenter
 Exiguas carpo munere pauper opes.

P

Nec

Nec vestris damus hæc oculis, procul urbe remotis

Contenti tacita sed pietate fumus.

Et tamen hæc tangent aliquando Cæsaris aures:

Nil illum, toto quod fit in orbe latet.

Tu certe scis hæc superis adscite, videsque

Cæsar, ut est oculis subdita terra tuis.

Tu nostras audis inter convexa locatus

Sidera sollicito quas damus ore preces.

Pervenient illuc & carmina forsitan illa,

Quæ de te mihi cælite facta novo.

Auguror his igitur flecti tua numina, nec tu

Immerito nomen mite parentis habes.

Epistola I. Ad Albinovanum.

ARGUMENTUM.

Ad Pedonem Albinovanum amicum & Poetam scribens Ovidius, tempus exprimit, quo ipse in Pontica ora vitam egerit inter Getas pellitos: malaque sua, quæ commemorat, malis Ulyssis majora esse colligit. Postremo illum rogat, ut fidem sibi servet in adversis: imiteturque Theseum, cujus gesta ipse carmine complectebatur.

Hic mihi in Euxino bis tertia ducitur æstas

Littore pellitos inter agenda Getas.

Et quos tu silices, & quod charissime ferrum

Duritiae confers Albinovane meæ?

Gutta cavat lapidem, consumitur annulus usu,

Et teritur pressa vomer aduncus humo.

Tempus edax igitur, præter nos, omnia perdit:

Cessat duitia mors quoque victa mea.

Exemplum est animi nimium patientis Ulysses,

lactatus dubio per duo lustra mari.

Tempora solliciti sed non tamen omnia fati

Pertulit, & placidæ sæpe fuere moræ.

An

An grave sex annis pulchram fovisse Cylapio?

Æquoreæque fuit concubuisse Dææ.

Excipit Hippotades, qui dat pro munere ventos,

Curvet ut impulsos utilis aura sinus.

Non bene cantantes labor est audire puellas,

Nec degustanti Lotos amara fuit.

Hos ego, qui patriæ faciant obliviam succos

Parte meæ vitæ, si modo dentur, emam.

Nec tu contuleris urbes Læstrigonis unquam

Gentibus obliqua quas obit Ister aqua.

Nec vincet Cyclops sævum feritate Phylacem;

Qui quota terroris pars solet esse mei?

Scylla ferox trunco cum latret ab inguine monstris,

Endochiæ nobis plus nocuere rates.

Nec potes infestis conferre Charibdin Achæis,

Ter licet epotet, ter vomat illa fretum.

Qui quamquam dextra regione licentius errant;

Securum latus hoc non tamen esse finunt.

Hic agri infrondes, hic spicula tincta venenis,

Hic freta vel pediti pervia reddit hyems.

Et qua remus iter pulsus modo fecerat undis,

Siccus contempta nave viator eat.

Qui veniunt istinc, vix vos ea credere dicunt:

Quam miser est, qui fert asperiora fide.

Crede tamen, nec te causam nescire sinemus,

Horrida Sarmaticum cur mare curet hyems.

Proxima sunt nobis plausfri præbentia formam,

Et quæ præcipuum sidera frigus habent.

Hic oritur Boreas, oræque domesticus huic est,

Et sumit vires à propiore loco.

At Notus, adverso tepidus qui spirat ab axe,

Est procul, & rarus, languidiorque venit.

Adde quod hic clauso miscetur flumina Ponto,

Vimque fretum multo perdit ab amne suam.

Huc Lycus, huc Sagaris, Peneusque; Hypanisq; Cratesq;

Influit, & crebro vortice tortus Halys.

Partheniusque rapax, & volvens saxa Cynapes

Labitur, & nullo tardior anne Tyras.

P 2

Et

Et tu famineæ Thermodon cognite turbæ,
 Et quondam Graiis Phasi petite viris.
 Cumque Borysthenio liquidissimus amne Dyrapses,
 Et tacite peragens lene Melanthus iter.
 Quique duas terras Asiam, Cadmique sororem
 Separat, & cursus inter utramque facit.
 Innumernque alii, quos inter maximus omnes
 Cedere Danubius se tibi Nile negat.
 Copia tot laticum, quas auget, adulterat undas.
 Nec patitur vires æquor habere suas.
 Quin etiam stagno similis, pigræque paludi,
 Cæruleus vix est, diluiturque color.
 Innatat unda freto dulcis, leviorque marina est,
 Quæ proprium misto de sale pondus habet.
 Si roget hæc aliquis, cur sint narrata Pedoni,
 Quidve loqui certis iuverit ista modis.
 Detinui [dlcam] curas, tempusque fefelli,
 Hunc fructum præsens attulit hora mihi.
 Absimus solito, dum scripsimus ista, dolore,
 In mediis nec nos sensimus esse Getis.
 At tu non dubito, cum Thesea carmine laudes,
 Materix titulos quin tueare tuæ.
 Quemque refers, imitere virum vetat ille profecto
 Tranquilli comitem temporis esse fidem.
 Qui quamquam est factis ingens, & conditur a te
 Vix tanto, quanto debuit ore cani.
 Est tamen ex illo nobis imitabile quiddam,
 Inque fide Theseus quilibet esse potest.
 Non tibi sunt hostes ferro clavaque domandi,
 Per quos vix ulli pervius Isthmos erat.
 Sed præstandus amor, res non onerosa volenti:
 Quis labor est puram non temerasse fidem?
 Hæc tibi, qui perstas indeclinatus amico
 Non est quod lingua dicta querente putes.

* * * * *
 * * * * *
 * * * * *
 * * * * *

Epi-

Epistola XI. Ad Gallionem.

A R G U M E N T U M .

Factus Poeta certior Gallionis amici litteris de obitu uxoris, primo dicit se nefas ducere non celebrare illum suis carminibus, quandoquidem ille casum suum lacrymis & dolore semper protecutus sit, quod itidem dicit se fecisse audita uxoris ejus morte. Deinde exponit minime audere eum consolari, propterea quod ipse prudentior optime novit ea, quæ sunt in eam rem ab auctoribus scripta: additque fore ut toto intervallo illo temporis, quo ejus litteras accepit, quoque ipse suas ad eum mitteret, propter locorum distantiam, dolor ejus jam imminutus sit. Tertiam etiam rationem subjungit, cur nolit ullo consolationis genere uti, quod fortasse alia ducta uxore nova, hujusmodi litteræ intempestive accederent.

Gallio crimen erit vix excusabile nobis
 Carmine te nomen non habuisse meo.
 Tu quoque enim, memini, caelesti cuspide facta
 Fovisti lacrymis vulnera nostra tuis.
 Atque utinam rapti jactura læsus amici
 Sensisses ultra quod quererere nihil.
 Non ita Diis placuit, qui te spoliare pudica
 Conjuge crudeles non habuere nefas.
 Nuncia nam luctus mihi nuper epitola venit,
 Læctaque cum lacrymis sunt tua damna meis.
 Sed neque solari prudentem stultior auiam,
 Verbaque doctorum nota referre tibi.
 Finitumque tuum si non ratione dolorem,
 Ipsa jam pridem suspicor esse mora.
 Dum tua pervenit, dum littera nostra recurrens,
 Tot maria & terras permeat, annus abit.

P 3

Tem-